

## \ Raadsvoorstel

Zaak 406122

|                     |                                               |
|---------------------|-----------------------------------------------|
| Onderwerp:          | Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording |
| Openbaarheid:       | Openbaar                                      |
| Portefeuillehouder: | Wethouder Braun                               |
| Datum Raad:         | 14 december 2023                              |

### \ Samenvatting

In de huidige situatie vormt de externe accountant een oordeel over de verantwoordelijkheid van de rechtmatigheid binnen de gemeente en rapporteert hierover aan de gemeenteraad. Als gevolg van de wetswijziging wordt vanaf 2023 het college van burgemeester en wethouders (hierna het college) zelf verantwoordelijk voor het afgeven van deze verantwoording. Het college was al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid, enkel het toetsen en rapporteren werd door de externe accountant uitgevoerd. Vanaf dat moment geeft de externe accountant enkel nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening inclusief rechtmatigheidsverantwoording.

Gewijzigd zijn het opnemen van een rechtmatigheidsverklaring door het college in de jaarrekening en een toelichting op de rechtmatigheid in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag. Hierin wordt aanvullend de kwaliteit van de interne beheersing en de leer- en verbeterpunten toegelicht aan de gemeenteraad.

De gemeenteraad dient een verantwoordingsgrens en rapportagegrens vast te stellen.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn 3 criteria van belang namelijk:

- het begrotingscriterium
- het voorwaarden criterium
- het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

De nadruk ligt bij de rechtmatigheidsverantwoording op stromen met een relatie tot het financiële beheer.

### \ Conceptbesluit

- In te stemmen met het vaststellen van het plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording met inwerkingtredingsdatum 1 januari 2023;
- In te stemmen met het voorstel om 1%, van de totale lasten inclusief de toevoeging aan de reserves, te hanteren als verantwoordingsgrens;
- In te stemmen met het voorstel om € 25.000 te hanteren als rapportagegrens.

### \ Grondslag

Grondslag/regelgeving waarop besluit gebaseerd is:

- Wet versterking decentrale rekenkamers
- Notitie rechtmatigheid 2023 Commissie BBV

### \ Aanleiding

Voor de opzet en inhoud van de begroting en jaarrekening gelden wettelijke eisen die zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Er is een wetswijziging aangekondigd over de verantwoording van de rechtmatigheid in de jaarrekening van gemeenten.

In de huidige situatie vormt de externe accountant een oordeel over de verantwoordelijkheid van de rechtmatigheid binnen de gemeente en rapporteert hierover aan de gemeenteraad. Als gevolg van de wetswijziging wordt vanaf 2023 het college van burgemeester en wethouders (hierna het college) zelf verantwoordelijk voor het afgeven van deze verantwoording. Het college was al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid, enkel het toetsen en rapporteren werd door de externe accountant uitgevoerd. Vanaf dat moment geeft de externe accountant enkel

nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening en rechtmatigheidsverantwoording.

#### **\ Doel**

Het doel van dit besluit is om te voldoen aan een wijziging in wet- en regelgeving ten aanzien van de rechtmatigheid van de jaarrekening van de gemeente Voerendaal. Het vaststellen van het plan van aanpak ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording van het college en het vaststellen van de verantwoordingsgrens en rapportagegrens geven invulling hieraan.

Het doel van de rechtmatigheidsverantwoording is met een bepaalde mate van zekerheid vaststellen dat de financiële handelingen hebben plaatsgevonden binnen de kaders van de wet- en regelgeving.

#### **\ Argumenten en kanttekeningen**

##### **Verantwoordelijkheden gemeenteraad**

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen de gemeenteraad en het college, over de (financiële) rechtmatigheid. Met als doel om de kaderstellende- en controlerende rol van de gemeenteraad op dit vlak te versterken. Hierbij is van belang dat de gemeenteraad:

- De verantwoordingsgrens vaststelt;
- Aangeeft aan het college, wat over de rechtmatigheid in de bedrijfsvoeringsparagraaf opgenomen moet worden, ofwel de rapportagegrens vaststellen.

De verantwoordingsgrens betreft de grens voor het opnemen van geconstateerde afwijkingen in de rechtmatigheidsverklaring. Dit percentage ligt tussen de 0%-3%. Als grondslag wordt gehanteerd de totale lasten inclusief de toevoeging aan de reserves. Voorgesteld wordt om aan te sluiten bij de grenzen van de accountant en als verantwoordingsgrens 1% te hanteren.

De rapportagegrens betreft de grens voor het rapporteren van geconstateerde afwijkingen aan de gemeenteraad. Ook hier wordt voorgesteld om aan te sluiten bij de grenzen van de accountant en als rapportagegrens € 25.000 te hanteren.

##### **Verantwoordelijkheden college van burgemeester en wethouders**

Het college was al verantwoordelijk voor het vermijden van rechtmatigheidsfouten en het optimaliseren van de bedrijfsprocessen om dit te voorkomen. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording komt de verantwoordelijkheid specifiek daar te liggen waar deze thuishoort, bij het college. Het college:

- Neemt de rechtmatigheidsverklaring op in de jaarrekening.
- Neemt een toelichting op in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag, over de financiële rechtmatigheid. Kern daarbij is beheersing, rapportage en maatregelen.

##### **De organisatie**

De organisatie zal generiek zelf bijdragen aan de rechtmatigheid middels de zogenaamde drie verdedigingslijnes:

- 1e lijn. De beheersmaatregelen die belegd zijn in de lijnorganisatie bij de gebruikers van de processen.
- 2e lijn. Verantwoordelijk voor de inrichting en de beheersing van de bedrijfsprocessen. Toetst en coördineert of de beheersingsmaatregelen op uitvoeringsniveau aanwezig zijn en adequaat worden uitgevoerd in de 1e lijn. Dit zijn de proceseigenaren en de procesverantwoordelijken (afdelingshoofden). Deze worden ondersteunt en geadviseerd door bedrijfsbureau en de controller.
- 3e lijn. Verantwoordelijk voor de uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle door een onafhankelijke kwaliteitsmedewerker, die een objectief oordeel kan vellen over de afdeling en/of processen die zijn getoetst.

Iedereen binnen de gemeente werkt mee aan de beheersmaatregelen vanuit zijn/haar eigen functie. De kwaliteitsmedewerker ondersteunt, faciliteert en toetst middels steekproeven de opzet, bestaan en werking van de processen aan de hand van een jaarlijks controleprogramma.

Als gevolg van de wetswijziging ten aanzien van de rechtmatigheid wijzigen ook de controleverordening, het controleprotocol (inclusief normenkader) en de financiële verordening. Deze zijn opgenomen in aparte besluiten.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn 3 criteria van belang:

- **Begrotingscriterium.** Afwijkingen van de begroting voor zover een wijziging niet meer is vastgesteld door de raad.
- **Voorwaardencriterium.** Eisen/voorwaarden die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. Het niet in acht nemen van deze voorwaarden kan leiden tot een onrechtmatigheid.
- **Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.** Er is sprake van misbruik als middelen worden aangevraagd, of zijn aangevraagd, met als doel die middelen ten onrechte te verkrijgen. Er is sprake van oneigenlijk gebruik als middelen worden aangevraagd volgens de gegevens van de wet, maar in strijd met de bedoelingen van de wettelijke bepalingen.

#### **\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument**

Niet van toepassing.

#### **\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties**

Dit besluit heeft geen financiële/juridische consequenties. De organisatorische consequenties zijn toegelicht in het plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording hoofdstuk 3 (zie ook toelichting bij onderdeel argumenten en kanttekeningen).

#### **\ Bekendmaking, uitvoering en communicatie**

Plan van aanpak treedt (na vaststelling door de raad) met terugwerkende kracht in vanaf 1 januari 2023. De verantwoordingsgrens en rapportagegrens worden vastgesteld met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023. De rechtmatigheidsverantwoording wordt opgenomen vanaf de jaarrekening 2023.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL

namens dezen,  
de secretaris,

C.J.H.M. Janssen

Dit document is elektronisch aangemaakt en elektronisch ondertekend.